

Một góc công viên Thành phố Việt Trì.
Ảnh: Quang Bằng

TỪ KINH ĐÔ VĂN LANG, ĐẾN THÀNH PHỐ ĐÁNG SỐNG NÉT CHẤM PHÁ TỪ GÓC NHÌN THẨM MỸ

ĐỖ NGỌC DŨNG

Việt Trì - Nơi hội tụ khí thiêng sông núi, nơi các Vua Hùng chọn đất đóng đô. Trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa của tỉnh Phú Thọ, nơi có Đền Hùng di tích lịch sử quốc gia đặc biệt. Những năm qua, được sự quan tâm của Trung ương, của tỉnh Phú Thọ nhằm thực hiện quyết định của Thủ tướng Chính phủ, xây dựng Việt Trì trở thành thành phố lễ hội cội nguồn dân tộc Việt Nam. Với một đô thị văn minh hiện đại, không gian văn hóa Hùng Vương giàu truyền thuyết và huyền thoại, nơi sở hữu hai Di sản văn hóa thế giới được UNESCO công nhận đó là: "Tín ngưỡng thờ cúng Hùng Vương" và "Hát Xoan Phú Thọ". Việt Trì đang thay da đổi thịt từng ngày để thành một đô thị văn minh và hiện đại, mang đặc trưng riêng của thành phố lễ hội, thành phố đáng sống. Xứng tầm cho một vùng đất cội nguồn dân tộc. Bên cạnh sự quan tâm chỉ đạo ở cấp vĩ mô, có sự vào cuộc một cách triệt để của cấp ủy, chính quyền và người dân thành phố với các nguồn lực. Trong đó trí lực luôn được lãnh đạo thành phố xem như một vai trò chủ đạo.

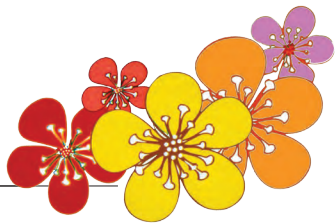
KINH ĐÔ VĂN LANG XƯA

Nói đến Việt Trì - thành phố lễ hội là nhắc đến vùng đất một thời là kinh đô của nhà nước Văn Lang, Nhà nước đầu tiên của người Việt thờ các Vua Hùng lập quốc... Bản Ngọc phả Đền Hùng thời Hồng Đức ghi rõ: "khi tới Sơn Tây nhà Vua nhận ra đất này là đất lành liền chọn làm kinh đô". Đó là bề dày lịch sử vẻ đẹp chiều sâu vì thế mới có "cội nguồn", ẩn chứa trong lòng thành phố một kho truyền thuyết, các di tích lịch sử như Làng Cả, đồi Cam, các tên đất, tên làng như: Minh Nông (nơi Vua Hùng dạy dân cấy lúa), Thập Thành (nơi dân già gạo cho Vua), Tiên Cát (nơi Vua lập lầu kén rể), Lâu Thượng (nơi Vua làm việc), Dữu Lâu (là vườn trâu của nhà Vua); Khu vực xã Sông Lô ngày nay, xưa là nơi công chúa Tiên Dung và Ngọc Hoa sinh sống, trồng dâu, nuôi tằm, dệt vải; khu vực xã Thanh Đình là nơi Vua tổ chức luyện quân. Đặc biệt di tích Làng Cả, sau khai quật đã chứng minh từng là Trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa quan trọng thời bấy giờ kéo dài từ thế kỉ thứ IV đến thế kỉ thứ II trước công nguyên, đúng thời gian các Vua Hùng dựng nước Văn Lang. Cùng hàng trăm di tích lịch sử văn hóa, thờ phụng Vua Hùng và các tướng lĩnh thời đại Hùng Vương, hàng trăm lễ hội văn hóa, dân gian, dân vũ... còn nguyên dấu tích thời tiền sử cũng rất cần tái hiện.

Về địa lý (phong thủy): Việt Trì còn được gọi là thành phố ngã ba sông, nơi giao thủy của ba con sông (sông Lô, sông Thao, sông Đà) tạo nên "dòng biếc lẫn dòng đào" trong bài "Ngã ba hạc phú" nổi tiếng của Tiến sĩ thượng thư Nguyễn Bá Lân - đây chính là vẻ đẹp mà tạo hóa đã ban tặng cho Việt Trì, với không gian đẹp thoáng đãng của ngã ba sông, cho phép chúng ta nghĩ nhiều đến những dự án khai thác lợi thế này như những thành phố khác đã làm khá hiệu quả (Huế bên bờ sông Hương, Đà Nẵng bên bờ sông Hàn, Bắc Giang bên bờ sông Thương, thậm chí xa hơn như "Kỳ tích sông Hàn" nối tiếp của Hàn Quốc...). Ở đó, các nhà quản lý thiết kế, xây dựng đã biết tận dụng vẻ đẹp của dòng sông để quy hoạch đô thị.

Trải qua những biến thiên của lịch sử, sau hòa bình lập lại (1954). Việt Trì được chọn xây dựng Khu công nghiệp đầu tiên của miền Bắc, một loạt các nhà máy ra đời như: Dệt, Đường, Điện, Giấy, Mỳ chính, Hóa chất, Bê tông, Đóng tàu... Vì thế đã tạo cho Việt Trì sớm hình thành một đô thị công nghiệp. Tuy nhiên không tránh khỏi những ống khói nhà máy, chất thải công nghiệp hai bên bờ sông, cùng đó là hàng loạt các nhà cao tầng đáp ứng nhu cầu cho công nhân ở tập thể khi ấy, chứ chưa có quy hoạch cho khu dân cư, khu đô thị một cách khoa học. Vì thế mới có "phố

trong làng, làng trong phố" và đến nay những công trình này đã rất lạc hậu, xuống cấp, nguy cơ mất an toàn cao, đặc biệt phần nào đã ảnh hưởng đến vẻ đẹp mỹ quan của thành phố. Mặt khác, thành phố lại là mục tiêu tấn công trong cuộc chiến tranh phá hoại miền Bắc của Mỹ rất ác liệt. Tốc độ đô thị của thành phố bị chậm hơn so với nhiều nơi khác.

THÀNH PHỐ ĐÁNG SỐNG

Với diện tích 11.153ha, dân số 215 ngàn người của 22 đơn vị hành chính. Những năm gần đây, được sự quan tâm sâu sát của Tỉnh ủy, HĐND, UBND tỉnh đã có nhiều Nghị quyết chuyên đề về thành phố được ban hành, nhằm đưa Việt Trì xứng đáng là đô thị loại I, Trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa của tỉnh Phú Thọ, là thành phố cội nguồn dân tộc Việt Nam như quyết định của Thủ tướng Chính phủ. Bộ mặt đô thị của Việt Trì mới thực sự, thay da đổi thịt một cách nhanh chóng ra dáng của một đô thị văn minh, đã và đang trở thành thành phố đáng sống của khu vực phía Bắc. Đó chính là nhận xét khách quan của nhiều người khi trở lại Việt Trì trong mấy năm gần đây.

Trước hết, nhìn ở góc độ giao thông, tiếp sau những tuyến đường mới mở như đường Nguyễn Tất Thành, Hòa Phong kéo dài, đường Phù Đổng, đường Tiên Dung, đường Hai Bà Trưng, các trục đường nối thành phố với các tuyến cao tốc Hà Nội - Lào Cai; đường Hồ Chí Minh, cao tốc Phú Thọ - Tuyên Quang... vừa to đẹp, vừa hiện đại. Rồi các cây cầu Hạc Trì, cầu Văn Lang, cầu Vĩnh Phú mới hoàn thành, nổi lên như những biểu tượng. Bên cạnh đó Việt Trì còn có đường sắt, hệ thống đường thủy tấp nập các phương tiện qua lại. Với những ai lần đầu đến với Phú Thọ, đến với Việt Trì để rồi gặp một siêu thị BigC hiện đại, tấp nập. Nút giao thông IC7 đường cao tốc Nội Bài - Lào Cai xuống trung tâm thành phố rộng thênh thang, gây ấn tượng với du khách về biểu tượng thành phố trung du từ những đôi cộ mô phỏng giữa giải phân cách. Các công trình như Sân vận động, Bể bơi, Nhà Thi đấu thể thao, Nhà Văn hóa lao động, Bảo tàng Hùng Vương được xây dựng. Quảng trường Hùng Vương to đẹp, với một không gian thoáng rộng, cùng công trình nhà hát thành phố đang được hoàn thiện đưa vào sử dụng. Hai bên có khách sạn Mường Thanh tiêu chuẩn 5 sao, 28 tầng, tòa nhà Vincom Plaza hiện đại, rồi khách sạn Sài Gòn - Phú Thọ, chợ trung tâm thành phố mới, Trường THPT chuyên Hùng Vương, hoàng loạt trụ sở các cơ quan nhà nước, các khu đô thị được xây dựng khang trang... Đặc biệt Công viên Văn Lang với hồ nước to rộng tọa lạc giữa trung tâm thành phố, ngày càng được đầu tư hoàn thiện đẹp dần, cây cầu đi bộ vắt qua hồ nước công viên trở thành một điểm checkin thu hút nhiều du khách. Bên cạnh đó, xung quanh công viên có một số công trình to đẹp như: Khách sạn X2, tòa nhà công ty Hải Linh và các nhà hàng với những hoạt động dịch vụ tấp nập ngày đêm, tạo không khí của một đô thị hiện đại, văn minh. Một tuyến phố đi bộ hiện đại kiểu kiến trúc châu Âu đang được đầu tư xây dựng. Đây có thể coi là bước tiến xa của đô thị Việt Trì nhờ sự quan tâm, đầu tư xứng đáng, thể hiện một tư duy đúng đắn, một cách nhìn thấu đáo có tính đột phá của lãnh đạo tỉnh, lãnh đạo thành phố. Cùng với đó là các công trình, khu đô thị mới đang hình thành, những tổ hợp thương mại, nhà hàng, khách sạn, khu đô thị hiện đại. Có thể nói là những điểm nhấn quan trọng cho thành phố, cộng với đó là hầu hết các tuyến đường Trần Phú, Hai Bà Trưng, Hòa Phong, đường Châu Phong trục chính nối Quảng trường Hùng Vương với đường Nguyễn Tất Thành bỏ phần phân cách thông thoáng... Hai bên vỉa hè và lề đường được sử dụng vật liệu quý rất đẹp mắt. Đại lộ Hùng Vương khu vực trung tâm cũng được điều chỉnh bỏ giải phân cách rất thoáng đẹp mắt. Như vậy, thành phố có những trục đường rộng đẹp, thoáng mắt và có công năng sử dụng cho những hoạt động văn hóa, thể thao và lễ hội đường phố... khi cần thiết.

MỘT SỐ TỒN TẠI HẠN CHẾ CẦN KHẮC PHỤC

Bên cạnh những thành tựu chung, quá trình đô thị hóa, thành phố cũng bộc lộ một số hạn chế.

Thứ nhất: Quảng trường Hùng Vương phía tiếp giáp với Đại lộ Hùng Vương nếu không bị tụt xuống như hiện nay thì đẹp biết bao? Thật đáng tiếc, một không gian lớn như vậy, có thể cho phép tạo mặt phẳng cho dù là mặt phẳng có độ nghiêng cho phép vẫn đẹp. Giống như ở Quảng trường Đỏ Mátxcova mà tôi đã đến, cũng có độ nghiêng ôm theo các tuyến phố cao thấp và hẹp hơn Quảng trường Hùng Vương, nhưng họ vẫn tạo ra một quảng trường đẹp có độ phẳng nghiêng theo địa thế rất hợp lý. Bên cạnh đó, một khoảng đất trống nằm giữa ngân hàng nhà nước và khách sạn Hồng Ngọc, khu đất vàng này có lẽ đến cả vài ngàn mét vuông, không hiểu sao nó tồn tại như một bãi đất hoang, như một vết nhọ giữa trung tâm thành phố. Chủ đất như để đối phó với việc thu hồi đất, cách đây vài năm có cho xây dựng một công trình gì đó, sau đó lại bỏ dở, cứ dềnh dang mãi đến nay vẫn dở dang và dừng lại, lại hoang phế như xưa. Thiết nghĩ, các cơ quan có trách nhiệm của thành phố cần có biện pháp xử lý tránh lãng phí tài nguyên, nếu không có thể thu, hồi giao cho các chủ đầu tư khác có năng lực để triển khai xây dựng công trình góp phần làm đẹp bộ mặt đô thị của thành phố.

Thứ hai: Công viên Văn Lang - điểm nhấn quan trọng của thành phố, công viên có ý tưởng hình thành đã từ lâu, nhưng thành phố ở vào tuổi 60, thì công viên mới dần thực sự là một công viên theo đúng nghĩa. Từ lợi thế của một hồ nước rộng, uốn lượn theo 3 trục đường của trung tâm thành phố (đường Trần Phú, Nguyễn Tất Thành, Hai Bà Trưng), Công viên không chỉ tạo cảnh quan, giải phóng tầm mắt cho mọi người, là nơi cho người dân dạo bộ thư giãn... mà còn là phổi xanh điều hòa không khí cho thành phố. Được biết, nguồn

lực đầu tư cho công viên là rất lớn. Nhưng theo tính toán của chuyên gia, thì không hẳn cứ nhiều kinh phí là đẹp. Công viên hiện đại cần những khoảng không lớn, những thảm cỏ uốn lượn theo địa hình, hạn chế sự can thiệp sâu của con người vào thay đổi địa hình. Bên cạnh những mặt đáng biểu dương ở trên, hiện tại công viên cũng bộc lộ một số nhược điểm như: Việc bố ngang xây dựng những trục có bậc lên xuống lớn để xuống mặt hồ như hiện nay là rất cứng, xấu và không thiết thực, hầu như không có công năng sử dụng. Trong khi những công viên ở những quốc gia lớn (ví dụ: như công viên Thủ đô Washington D.C ở Mỹ, công viên ở Thủ đô Vacsava ở Ba Lan...) chỉ là những thảm cỏ đẹp, những con đường lát bê-tông mỏng, uốn lượn theo địa hình cho người đi bộ, cả những người khuyết tật đi xe lăn thường ngoạn, hít thở không khí trong lành, thảnh thơi là những cụm cây xanh cao, vườn hoa chỗ mau, chỗ thưa, chỗ chỉ là khoảng trống, điểm xuyết một vài pho tượng nghệ thuật về doanh nhân, chính khách, nhà khoa học, văn nghệ sỹ nổi tiếng, như thế mới thoáng đẹp mà lại không tốn nhiều kinh phí, không làm vụn công viên.

Bên cạnh đó, gò đất mà ta gọi là đồi Sơn Tinh, lẽ ra phải được hạ thấp độ cao ngay từ đầu quy hoạch nhằm giải phóng tầm mắt thì hiện nay đang gây cản tầm mắt ở một khoảng lớn làm cho mọi người không thể nhìn cảnh quan phía bên kia công viên, che mất một phần đẹp nhất của cây cầu. Thật tiếc, nếu như nó được hạ thấp xuống, sẽ tạo ra một không gian rộng, tạo tụ điểm dịch vụ ở đó cho du khách trước khi bước lên cầu thường ngoạn cảnh sắc xung quanh. Cùng với đó, tượng công viên là rất cần thiết. Mỗi pho tượng là một điểm xuyết thẩm mỹ cho công viên, biểu đạt cho một công viên đô thị hiện đại. Điều này thì ở các công viên lớn như Đà Nẵng, Vũng Tàu, Huế, Hải Phòng, Tuần Châu - Quảng Ninh... đặc biệt ở nước ngoài đã sử dụng rất hiệu quả. Công viên Văn Lang thừa hưởng một khối lượng hơn 30 pho tượng của Trại điều khắc quốc tế năm 2005 do Sở VH TT & DL tổ chức thực hiện cùng 09 pho tượng của trại điêu khắc quốc tế lần 3 - 2017 do sở Ngoại vụ thực hiện từ nguồn xã hội hóa. Nhưng khi lắp đặt sang công viên, khi bổ sung xây dựng, phía thi công đã tùy tiện thay đổi vị trí mà không tranh thủ ý kiến chuyên môn, đặt tượng quá gần đường, hơn thế rất nhiều pho tượng phía đường Hai Bà Trưng bị đặt lộn ngược (sau ra trước, phía trước ra sau) nên không mang lại hiệu quả thẩm mỹ và rất phản cảm.

Thứ ba: Tuyến đường ôm công viên từ Bảo tàng Hùng Vương đến cây cầu Éch, tuy mới được nâng cấp. Nhưng vẫn hẹp cần phải được mở rộng hơn nữa và sử dụng những vật liệu bền đẹp cho phần vỉa hè, đón đầu tuyến phố đi bộ sắp hình thành. Hiện vỉa hè nổi mặt đường quá cao, vật liệu rất xấu, cũ mốc, rất mất mỹ quan. Tình trạng này, không thể không nói thêm còn có ở nhiều tuyến

“ Một mùa xuân nữa đang về, thành phố lại tràn ngập sắc xuân bởi các chợ hoa, cây cảnh đủ loại cùng khoe sắc, mỗi công dân của thành phố, cùng du khách thập phương đến với Việt Trì ngồi trên xe hay thả bộ trên đường phố tấp nập sẽ có quyền tự hào về thành phố ngã ba sông nơi từng là kinh đô của nhà nước Văn Lang, nhà nước đầu tiên của dân tộc Việt đang đẹp lên từng ngày.

đường khác của thành phố, kể cả những quy hoạch đô thị mới từ lòng đường lên hè cũng quá cao (đường Hòa Phong kéo dài, đường Hàn Thuyên kể cả ở một số khu đô thị mới...), dẫn đến việc người dân do yêu cầu sinh hoạt phải đổ thêm tấm bê-tông bắc cầu cho phương tiện lên xuống lòng đường, vô tình làm cho con đường đã không rộng lại càng hẹp hơn. Đây có lẽ là lỗi của những nhà quản lý, nhà thiết kế đã quá lạc hậu không chịu đổi mới, quan sát, học hỏi từ các đô thị lớn. Theo quan sát của chúng tôi, đáng khen cho những công trình do Công ty Tự Lập thực hiện, cả thiết kế và thi công là khá đạt yêu cầu về chất lượng kỹ, mỹ thuật.

Thứ tư: hiện nay, các loại cây xanh trên các tuyến phố có quá nhiều chủng loại, cây phần lớn do người dân tự trồng theo ý thích, mọc tự nhiên rất rậm rạp, hầu như ít có sự can thiệp của con người. Cây xanh trong thành phố thì không cho phép mọc tự nhiên. Nó phải có sự can thiệp liên tục, thường xuyên hàng năm, như cắt tỉa đảm bảo thẩm mỹ. Những chỗ quá mau, cây nghiêng đổ phải được thay thế kịp thời. Thi thoảng cũng thấy công ty đô thị có cắt tỉa, nhưng còn tùy tiện và hầu như chỉ cắt phần chĩa ra đường còn bên trong thì không, trông như người cắt tóc một bên, rất mất thẩm mỹ. Cây xanh mau và rậm đến nỗi che kín cả công trình kiến trúc, trụ sở một số cơ quan nhà nước chẳng hạn, muốn tìm đến Sở Nông nghiệp, hoặc Ngân hàng Nông nghiệp, Công an phường Gia Cẩm... chắc sẽ rất khó vì ở những vị trí này cây cối che kín cả cổng vào, che khuất đèn đường... Thực tế chỉ phía trước các siêu thị, cửa hàng kinh doanh, chủ nhân tự cho cắt tỉa quy hoạch lại mới thông thoáng. Có lẽ đến lúc thành phố cần có dự án, "cuộc cách mạng" về cây xanh trong thành phố góp phần làm đẹp mỹ quan thành phố.

Bên cạnh đó, do thiếu sự quy hoạch từ đầu, nên còn các khu dân cư đan xen với nhiều công sở, xây dựng tùy tiện nhô ra, thụt vào, vỉa hè cao thấp lô nhô, mạnh ai nấy làm, người này lấn chiếm được, thì người sau lại lấn chiếm nhiều hơn, kinh doanh lấn chiếm vỉa hè không còn chỗ cho người đi bộ (điển hình là đường Tân Bình, đường Lê Quý Đôn). Đáng tiếc là không thấy có cơ quan nào xử lý.

Thứ năm: Nói đến Việt Trì - thành phố lễ hội với 50 di tích được xếp hạng trong đó 13 di tích quốc gia, không thể không nói đến Đền Hùng, vì Đền Hùng chính là mấu chốt, điểm nhấn quan trọng nhất để có tên gọi thành phố lễ hội. Mấy năm gần đây, cùng với sự phát triển và đổi mới của thành phố, chúng ta rất vui mừng về sự thay đổi đáng kể của Đền Hùng. Di tích được trùng tu, tôn tạo đẹp, nhất là trục hành lễ, khu trung tâm lễ hội. Từ cổng chính to đẹp đến chân núi Hùng uy nghi hoành tráng, đến các trục đường lên xuống đều được mở rộng, thay thế hoàn toàn bằng đá khối bền đẹp. Không gian lễ hội còn có khu vực Đền Mẫu, Đền Lạc Long Quân, cùng với những khuôn viên có không gian rộng đẹp, thoáng đãng. Hiện vẫn tiếp tục triển khai nhiều công trình dự án văn hóa, thương mại dịch vụ... Đền Hùng đã và đang xứng tầm di tích quốc gia đặc biệt. Tuy nhiên, khu vực ngã 5 Đền Giếng vẫn khá tấp nập. Đồi cây trồng mới chiếm nhiều không gian, làm hẹp đáng kể phần đường

nơi dừng đỗ tạm cho các phương tiện giao thông, cũng không còn chỗ cho người đi bộ, nhất là sau lễ dâng hương 10/3 hàng năm, người người đông đúc khá lộn xộn chen lấn gây tắc nghẽn giao thông. Bên cạnh đó, cả một không gian rộng lớn phía bên hồ Khuôn Muối và sau khu vực nhà kính trồng quá nhiều cây xanh. Có thể nói, là lạm phát về cây xanh, nên hiện rất rậm rạp che hết tầm nhìn của du khách, gây ức chế về không gian. Đặc biệt nơi đây còn có 32 tác phẩm điêu khắc của các nghệ sỹ có uy tín từ 11 quốc gia khắp các châu lục, tham dự trại sáng tác điêu khắc quốc tế Ấn tượng đất Tổ Hùng Vương lần II năm 2009, tặng lại cho tỉnh cũng bị cây cỏ che kín, không phát huy được giá trị thẩm mỹ cần sớm được quan tâm khắc phục

Thứ sáu: Ý đồ, mô phỏng đôi cộ đặc trưng biểu tượng của thành phố trung du giữa dải phân cách nút IC7 cao tốc Nội Bài - Lào Cai xuống trung tâm thành phố, quá bị lạm phát vì tạo ra quá nhiều đôi cộ cao giữa dải phân cách kéo dài liên tục mấy Km, gây cản tầm nhìn và rất tức mắt cho du khách có lẽ do nhà thầu muốn có thêm khối lượng công việc nên đã cố ý đề xuất như vậy? Lẽ ra trục đường đôi này chỉ nên làm từng đoạn, lại có đoạn nghỉ mắt thì mới hợp lý và cũng không cần quá nhiều hòn đá mờ mờ như hiện nay đôi khi gây phản cảm cần phải bỏ bớt. Thay thế kịp thời những cây chết, cây nghiêng đổ. Liên tưởng đến một tuyến phố ở Dubai họ cũng trồng cây Chà Là, loài cây biểu trưng cho vùng đất này, nhưng cứ cách một đoạn đường họ lại để lại khoảng không, có du khách nghỉ mát, chứ không liên tục như cây cộ ở đây

ĐỀ XUẤT, GIẢI PHÁP

Theo lãnh đạo thành phố cho biết, để án đô thị văn minh văn hóa của thành phố giai đoạn 2021 - 2025 của Việt Trì nhận được sự hưởng ứng tích cực của cộng đồng, người dân, nhưng theo chúng tôi Đề án điều chỉnh quy hoạch thành phố Việt Trì đến năm 2040: Xây dựng thành phố trung tâm vùng, cực phát triển phía Tây Bắc thủ đô Hà Nội. Bản quy hoạch tổng thể này, cần được xem xét với một tầm nhìn chiến lược, có sự tham gia, góp ý của những người có kinh nghiệm, tâm huyết và năng lực chuyên môn như: Kiến trúc sư, nhà văn hóa, lịch sử, văn nghệ sỹ,... cần tính đến lợi thế địa hình bên bờ của ngã ba sông, cân nhắc kỹ việc bán đấu giá đất, cho thuê 50 năm ở những vị trí đẹp, không vì tăng thu ngân sách trước mắt, mà sau này không còn quỹ đất cho các công trình văn hóa, nghệ thuật, nhất là ở một thành phố lễ hội... Điều này từng là bài học nhỡn tiền đắt giá từ các đô thị lớn. Thành phố cũng phải quan tâm, tích cực mời gọi, thu hút đầu tư trong và ngoài nước vào những công trình quy mô, xây dựng cơ sở hạ tầng hiện đại, văn minh hoặc đầu tư những khu vui chơi giải trí cao cấp liên hoàn, nhằm giữ chân du khách góp phần phát triển du lịch; cần phải có kế hoạch xây dựng một số tượng đài với những đặc tính riêng của đất cội nguồn dân tộc như tượng đài Hùng Vương, các tướng lĩnh thời đại Hùng Vương vì nó sẽ là điểm nhấn quan trọng của thành phố lễ hội, của không gian văn hóa Hùng Vương, tương tự như tượng Quang Trung, tượng Lý Thái Tổ ở Hà Nội, Trần Hưng Đạo ở Nam Định, Lê Lợi ở Thanh Hóa,...

Đề án, Tượng đài Hùng Vương đã được tỉnh phê duyệt mẫu và trình Trung ương xin phép xây dựng dự kiến đặt tại Đền Hùng. Tuy nhiên, lâu nay lại không thấy nhắc đến, nhưng nếu được xây dựng thiết nghĩ đưa về Quảng trường Hùng Vương sẽ hợp lý hơn. Tượng sẽ là biểu tượng cho tỉnh Phú Thọ và sẽ tạo được ấn tượng mạnh cho mọi du khách trong và ngoài nước khi đặt chân đến với thành phố lễ hội - đất Tổ Hùng Vương, mà không lẫn với những nơi khác.

Bên cạnh đó, để án Tháp Hùng Vương cũng cần kêu gọi đầu tư, huy động mọi nguồn lực xã hội hóa, mời gọi đầu tư để xây dựng được Tháp Hùng Vương tại Đền Hùng hoành tráng và độc đáo, xứng tầm công trình của thời đại Hồ Chí Minh, tri ân công đức Tổ tiên. Đồng thời là biểu tượng cho tinh thần đại đoàn kết của dân tộc, là nơi thu hút khách du lịch nhiều nhất chắc chắn sẽ mang lại nguồn thu lớn cho phát triển kinh tế, như Tháp Truyền hình ở Đông Phương - Minh Châu (Trung Quốc), Tháp Truyền hình ở Tokyo - Nhật Bản, Tháp Bút Chì ở Mỹ...

Nghiên cứu mở rộng khu vực ngã 5 Đền Giếng, hạ thấp nền một số phần vườn cây thiết kế thành một sân rộng có không gian thoáng đãng, mở rộng thêm phần đường nhựa để nơi đây cũng tổ chức được những hoạt động văn hóa; giảm thiểu tối đa toàn bộ cây xanh phía khu vực hồ Khuôn Muối, sau nhà hàng Cổ Tích và nhà Mai An Tiêm. Chỉ quy hoạch ở đây cây xanh vừa đủ những thảm cỏ với những lối đi bằng bê tông mỏng cho du khách dạo bộ thường ngoạn cảnh quan sơn thủy hữu tình nơi đây. Phát huy và khai thác có hiệu quả vẻ đẹp từ những tác phẩm điêu khắc nơi đây, góp phần giáo dục định hướng thẩm mỹ cho công chúng.

Cần sớm có một cuộc "cách mạng" về vỉa hè và hè đường, đảm bảo thẩm mỹ cho tuyến đường. Vấn đề cũng đang là nhược điểm lớn nhất của đô thị Việt Trì (vỉa hè cao). Vỉa hè phải có độ cao và vát cho phù hợp với nhu cầu dân sinh; Loại bỏ, thay thế những cây xanh trồng mau và không có hàng lối, cây ngã nghiêng, cắt tỉa cây xanh ở mặt phố đảm bảo thẩm mỹ (tỉa cành phải sát thân cây).

Hy vọng và mong muốn thành phố ở tuổi 62 của chúng ta, với đặc thù từng là Kinh đô của nhà nước Văn Lang. Sẽ nhận được sự quan tâm của Đảng, Nhà nước, sự quan tâm, chỉ đạo sát sao của Tỉnh ủy, HĐND, UBND tỉnh, sự cố gắng của các cấp ủy, lãnh đạo chính quyền thành phố, cùng nỗ lực và cả ý thức của mỗi công dân thành phố, để Việt Trì thật sự giàu đẹp, văn minh, xứng tầm đô thị loại I, thành phố đáng sống, thành phố lễ hội cội nguồn dân tộc Việt Nam.

Một mùa xuân nữa đang về, thành phố lại tràn ngập sắc xuân bởi các chợ hoa, cây cảnh đủ loại cùng khoe sắc, mỗi công dân của thành phố, cùng du khách thập phương đến với Việt Trì ngồi trên xe hay thả bộ trên đường phố tấp nập sẽ có quyền tự hào về thành phố ngã ba sông nơi từng là kinh đô của nhà nước Văn Lang, nhà nước đầu tiên của dân tộc Việt đang đẹp lên từng ngày. ■

Đ.N.D